

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 16.4.2021
C(2021) 2787 final

Eesti Tarbijakaitse ja Tehnilise
Järelevalve amet (TTJA)

Sõle 23A
10614 Tallinn
Eesti

Kontaktisik:
Kaur Kajak
peadirektor

Teema: Juhtumid EE/2021/2310 ja EE/2021/2311: kindlaksmääratud asukohas kohaliku juurdepääsu ja kindlaksmääratud asukohas keskse juurdepääsu hulgiturud Eestis

II etapi uurimise algatamine vastavalt direktiivi (EL) 2018/1972 artiklile 32

Lugupeetud härra Kajak

1. MENETLUS

Komisjon registreeris 17. märtsil 2021 Eesti riigi reguleeriva asutuse, Eesti Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (edaspidi „TTJA“) teatise,¹ milles käsitleti kindlaksmääratud asukohas kohaliku juurdepääsu hulgiturgu (edaspidi „turg 1/2020“) ja Eestis kindlaksmääratud asukohas keskse juurdepääsu hulgiturgu (edaspidi „turg 3b/2014“)².

¹ Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018 aasta direktiivi (EL) 2018/1972 (millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik (edaspidi „seadustik“), ELT L 321, 17.12.2018, lk 36) artiklile 32.

² Neist esimene vastab turule 1a komisjoni 18. detsembri 2020. aasta soovitusel 2020/2245 elektroonilise side sektori asjaomaste toote- ja teenuseturgude kohta, mis vastavalt seadustikule vajavad eelnevat reguleerimist (2020. aasta soovitus asjakohaste turgude kohta), ELT L 439,

Riigisisene konsulteerimine³ turu 1/2020 üle toimus 12. juunist kuni 26. augustini 2020 ja turu 3b/2014 üle 7. aprillist kuni 15. maini 2020.

26. märtsil 2021 saatis komisjon TTJA-le teabenõude⁴ ning sai vastuse 29. märtsil 2021. 30. märtsil 2021 saatis komisjon täiendava teabenõude ning sai vastuse 1. aprillil 2021.

Vastavalt seadustiku artikli 32 lõikele 4 võib komisjon teatada riigi reguleerivale asutusele ja elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ametile (BEREC) põhjused, miks ta arvab, et kavandatud meede looks takistusi siseturul, või et tal on sügavaid kahtlusi selle vastavuses liidu õigusele.

2. KAVANDATUD MEETME KIRJELDUS

2.1. Taust

kindlaksmääratud asukohas kohaliku juurdepääsu ja Eestis kindlaksmääratud asukohas keskse juurdepääsu hulgiturgudest on komisjonile varem teatatud ja komisjon on seda hinnanud juhtumite EE/2017/1980 ja EE/2017/1981 raames⁵.

2.1.1. Kindlaksmääratud asukohas kohaliku juurdepääsu hulgiteenus

TTJA määratluse kohaselt hõlmab asjaomane tooteturk nii valguskaabli kui ka vaskpaari kaudu pakutavaid juurdepääsuteenuseid. Tugiteenuseid (sh seadmemajutust, kaablikanaliseerimist ja hoonete ühiskasutust) loeti samuti osaks asjaomasest turust eeldusel, et need olid vajalikud asjaomaste hulgiteenuste kasutamiseks. Tõdeti, et geograafilise ulatuse poolest on asjaomane turg siseriiklik.

TTJA leidis, et Telial on turul märkimisväärne turujõud, ja kehtestas sellele operaatorile järgmised kohustused: i) vaskpaaridele ja valguskaablile juurdepääsu tagamise kohustus; ii) mittediskrimineerimiskohustus; iii) läbipaistvuskohustus; iv) kulude eraldi arvestamise kohustus ja v) kuluarvestuse ülalt-alla täielikult jaotatavate ajalooliste kulude meetodi (TD HC FDC meetodi) põhised kuludele orienteeritud tasud.

2.1.2. Kindlaksmääratud asukohas keskse juurdepääsu hulgiteenus

TTJA määratluse kohaselt hõlmas asjaomane tooteturk vaskpaaril, valgus- ja koaksiaalkaablil põhineva võrgu kaudu pakutavaid bitivooteenuseid, samuti juurdepääsu tugiteenuseid. Tõdeti, et geograafilise ulatuse poolest on asjaomane turg siseriiklik.

29.12.2020, lk 23–31, ning teine turule 3b komisjoni 9. oktoobri 2014. aasta soovitus 2014/710/EL elektroonilise side sektori asjaomaste toote- ja teenuseturgude kohta, mis vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivile 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) vajavad eelnevat reguleerimist (2014. aasta soovitus asjakohaste turgude kohta), ELT L 295, 11.10.2014, lk 79. Teisena nimetatud turg on välja jätud nende asjaomaste turgude loetelust, mis võivad vajada eelnevat reguleerimist ja mida on nimetatud praegu kehtivas 2020. aasta soovitusas asjaomaste turgude kohta.

³ Vastavalt seadustiku artiklile 23.

⁴ Vastavalt seadustiku artikli 20 lõikele 2.

⁵ C(2017) 3763 (final).

TTJA leidis, et Telial on turul märkimisväärne turujõud, ja kehtestas sellele operaatorile järgmised kohustused: i) juurdepääsu tagamise kohustus; ii) mittediskrimineerimiskohustus; iii) läbipaistvuskohustus; iv) kulude eraldi arvestamise kohustus ja v) sama kuluarvestuse meetodi põhised kuludele orienteeritud tasud.

Komisjon kordas mõlema turu kohta esitatud märkustes oma reservatsioone TTJA kasutatud TD HC FDC kuluarvestuse metoodika suhtes, arvestades eeskätt seda, et too ei suuda tagada vase hinna stabiilsust, mis võib avaldada negatiivset mõju olemasolevasse ja järgmise põlvkonna taristusse tehtavatele investeeringutele, ning et vaskpaarile juurdepääsu hinnad võivad muutuda võrgutaristu hooldamise seisukohast jätkusuutmatult madalaks.

Lisaks märkis komisjon, et sama kuluarvestusmetoodikat kasutati ka Telia kiudoptilistele liinidele juurdepääsu kuludele orienteeritud tasude kindlaksmääramiseks, ja palus TTJA-l kaaluda paindlikumat lähenemisviisi valguskaabli hindade reguleerimisele kooskõlas soovitusena mittediskrimineerimise ja kuluarvestusmetoodika kohta. Komisjon täheldas, et paindlikkus valguskaablil põhinevate lairibajuurdepääsu toodete hinna kujundamisel võiks anda Teliale võimaluse kehtestada asjakohased hinnad ning potentsiaalselt parandada Eesti suhteliselt vähest ülikiire lairiba kasutamist kodumajapidamistes.

Lõpuks märkis komisjon, et suuremates linnades kasvab taristualane konkurents eeskätt kaabelvõrkude kasutuselevõtu tõttu, ning kutsus TTJAd üles koguma turu järgmise läbivaatamise käigus detailsemaid andmeid, et hinnata, kas geograafiliste allturgude määratlemine või parandusmeetmete geograafiline eristamine oleks otstarbekam.

2.2. Turu määratlus

2.2.1 Kindlaksmääratud asukohas masstoodete kohaliku juurdepääsu hulgiteenus (turg 1/2020)

TTJA määratluse kohaselt hõlmab asjaomane tooteturk nii valguskaabli kui ka vaskpaari kaudu pakutavaid juurdepääsuteenuseid⁶. Teatatud kavandatud meetmes on märgitud, et hulgiturg hõlmab ka juurdepääsu kaablikanaliseerimisele ja tugiteenuseid, mis on vajalikud fikseeritud juurdepääsu hulgiteenuste kasutamiseks või oma sidevõrgu ehitamiseks. Kavandatud meetmes ei ole esitatud mingit asendatavuse analüüsi, kus võrreldaks juurdepääsu neile vahenditele ning passiivset juurdepääsu vaskpaaril ja valguskaablil põhinevale võrgule; veelgi enam, vastates teabenõudele, märkis TTJA, et kohaliku juurdepääsu hulgitooteturu määratlus ei hõlma juurdepääsu neile vahenditele.

TTJA märgib, et Telia uuendab järk-järgult oma vaskpaarvõrku, võttes kasutusele vektorduse (i.k. *vectoring*) ja G.fast tehnoloogiad. Teatatud kavandatud meetme kohaselt peaks kogu üleminekuprotsess puudutama 80–85% vaskpaarliinidest kolme aasta jooksul. Ühtlasi märgib TTJA, et pärast vektordustehnoloogiale üleminekut ei

⁶ Mobiilset lairibajuurdepääsu ei peeta asendatavaks juurdepääsuga püsivõrkudele, sest nõudluse ja pakkumise poolel puudub asendatavus; just mobiilse lairibajuurdepääsu kohta märgib TTJA, et mobiilse interneti teenused on eriti teatavate ilmastikutingimuste korral madalama kvaliteediga ega taga teenuse kvaliteeti. Lisaks märgib TTJA, et mobiilse interneti teenuste maht on sageli piiratud.

ole kliendiliini eraldamine enam võimalik ning seepärast ei oleks vastavad vaskpaarliinid enam asjaomase turu osa⁷. Selline asjade käik süvendab veelgi vaskpaarliinide eraldamise allakäiku, kuigi TTJA märgib, et vaskpaarliinide arv hakkas vähenema juba enne vektordustechnoloogia kasutuselevõttu ning juba praegu on eraldatud vaskpaarliinide arv tähtsusetu⁸.

Turu geograafilise ulatuse kohta märgib TTJA kavandatud meetmes, et ta korraldas viie suurema linna (Tallinn, Tartu, Narva, Pärnu ja Kohtla-Järve) konkurentsiolekorra analüüsi, et teha kindlaks, kas suuremates linnades oli konkurentsi olukord lairibateenuste jaeturul märkimisväärselt teistsugune kui mujal Eestis⁹.

Asjaomaseks geograafiliseks turuks loeti kogu Eesti territoorium, välja arvatud kaks linna – Narva ja Kohtla-Järve, kus turgu valitseva ettevõtja (Telia) osa jaeturst on aktiivsete ühenduste poolest alla [redacted]. TTJA leiab, et väljaspool neid kahte linna on konkurentsitingimused homogeensed.

2.2.2 Kindlaksmääratud asukohas masstoodete keskse juurdepääsu hulgiteenus (turg 3b/2014)

TTJA määratluse kohaselt hõlmab asjaomane tooteturk vaskpaaril, valgus- ja koaksiaalkaablil¹⁰ põhineva võrgu kaudu pakutavaid bitivooteenuseid, samuti juurdepääsu tugiteenuseid.

TTJA sõnul hõlmab turg järgmisi hulgiteenuseid:

- „juurdepääsupunktile juurdepääsuteenus“ – sidevõrgus juurdepääsupunkti loomine, haldamine ja selle kasutada andmine, et osutada teisele sideettevõtjale sideteenuseid;

⁷ TTJA leiab, et kohaliku juurdepääsu hulgitooteturu määratlus sisaldab virtuaalset kohalikku juurdepääsu (nt VULA), kuid see on keskse juurdepääsu hulgituru osa (vt allpool).

⁸ Telia pakutavate eraldatud vaskpaarliinide arv kahanes 2015. aasta [redacted].

⁹ Esialgses analüüsis turu 1/2020 kohta pole seda analüüsi esitatud, kuid see on olemas turu 3b/2014 kohta tehtud esialgses analüüsis (vt allpool).

¹⁰ Järgmises tabelis on esitatud liinide arv vastavalt tehnoloogiale:

Juurdepääsuvõrgu tehnoloogia	2015	2016	2017	2018	I pa 2019
xDSL (vaskpaaril põhinev võrk)	37%	36%	35%	33%	24%
VDSL vektordus					8%
Valguskaabek	34%	36%	38%	41%	43%
Kaabelvivõrk	23%	24%	25%	25%	23%
FWA	5%	5%	1%	1%	1%
Muud lahendused	1%	2%	1%	1%	1%
KOKKU	100%	100%	100%	100%	100%

- „lairibühendusele juurdepääsu teenus“ – juurdepääsupunktist sidevõrgu lõpp-punkti lairibühenduse loomine, haldamine ja selle kasutada andmine teisele sideettevõtjale sideteenuste osutamiseks (sealhulgas virtuaalne kohalik juurdepääs e VULA).
- juurdepääsupunktile ja lairibühendusele juurdepääsu teenuste toimimiseks vajalikud tugiteenused.

Vastuseks teabenõudele selgitas TTJA, et praegu osutab Telia lairibühendusele juurdepääsu hulgitteenust kahel tasandil: riigi ja kohalikul. Riigi reguleeriva asutuse sõnul puudub nõudlus Telia kohaliku toote järele. Kasutusel on üksnes riigi tasandil pakutatud lairibühendusele juurdepääsu hulgitteenus.

Mis puudutab geograafilist turgu, siis TTJA keskendus oma analüüsis turuosade suurusele viie suurema linna (Tallinn, Tartu, Narva, Pärnu ja Kohtla-Järve) jaeturgudel.

Operaator	KOHTLA JÄRVE			NARVA			PÄRNU			TALLINN			TARTUMAA		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Telia															
Teleteenused															
STV															
Telset															
Fill Networks															
Uus Programm															
Interframe															
ELISA															
Kokku	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Turu 1/2020 kohta järeltas TTJA selle põhjal, et Eesti lairibühenduse turud on geograafiliselt homogeensed, välja arvatud kaks linna: Kohtla-Järve ja Narva. Seepärast tõdeti, et turg on kogu Eesti territoorium, need kaks linna välja arvatud.

Keskse juurdepääsu hulgituru kolme kriteeriumi test

Soovitusasjaomaste turgude kohta¹¹ keskse juurdepääsu turgu enam ei nimetata ning seepärast esitas TTJA teabenõudele vastates teatatud turu kohta kolme kriteeriumi testi¹² analüüsi.

¹¹ Komisjoni 18. detsembri 2020. aasta soovitus (EL) 2020/2245 elektroonilise side sektori asjaomaste toote- ja teenuseturgude kohta, mis vastavalt seadustikule vajavad eelnevat reguleerimist (2020. aasta soovitus asjaomaste turgude kohta) (ELT L 439, 29.12.2020, lk 23–31).

¹² Vastavalt seadustiku artikli 67 lõikele 1 ja asjaomaste turgude soovitusel põhjendusele 22 peaksid riikide reguleerivad asutused analüüsima ka turge, mis ei ole nimetatud soovitusel hõlmatud, kuid mida reguleeritakse nende jurisdiktsiooni all oleval territooriumil, tuginedes eelnevatele turuanalüüsidele, ja muid turge, kui neil on piisavalt põhjust arvata, et kolm kriteeriumi on täidetud. Seega võib riigi reguleeriv asutus kindlaks määrata ka muid asjaomaseid toote- ja teenuseturges, mis pole käesoleva soovitusel hõlmatud, kuid mille puhul on riigi kontekstis kolmele kriteeriumile vastavus tõestatud.

2.2.1. *Esimene kriteerium: tugevate ja alaliste turutõkete olemasolu*

TTJA märkis, et ehkki regulatiivsed tõkked ei kujuta endast nii tugevaid turule sisenemise tõkkeid, peavad turule sisenejad võtma arvesse tugevate turutõkete olemasolu seoses pöördumatute kuludega, mis kaasnevad turul hulgiteenuste osutamiseks vajalike investeeringutega.

Uute elektroonilise side taristu pakkujate jaoks võib tugevaks turutõkkeks osutada ka juurdepääs rahalistele vahenditele või mastaabisäästu puudumine või vähesus.

Peale selle on hulgitasandil märkimisväärse turujõuga ettevõtjal võimalus kasutada ära oma turujõudu jaeturul ja vastupidi ning see võib kaasa tuua hinnasurve, mis võib takistada uute operaatorite turule sisenemist.

2.2.2. *Teine kriteerium: turg ei kaldu tõhusa konkurentsi poole*

Selle kriteeriumi puhul toonitab TTJA, et suurim üleriigiline võrgutaristu kuulub Teliale¹³. See annab Teliale parimad võimalused pakkuda lairibaühendusele juurdepääsu hulgiteenuseid, mis omakorda annab Teliale kõnealusel turul konkurentide ees selge eelise.

TTJA leiab, et Telia eelised lairibaühendusele juurdepääsu hulgiteenuste pakkumisel säilivad järgmise 3–5 aasta jooksul, sest tema taristu on suurim ja tal on ulatuslik kliendibaas. Ühtlasi on ebatõenäoline, et mõni alternatiivne operaator suudaks edukalt dubleerida olulise osa turgu valitseva ettevõtja võrgust või teha lairibaühendusele juurdepääsu hulgiteenuste pakkumiseks vajalikke suuremahulisi investeeringuid.

2.2.3. *Kolmas kriteerium: ainuüksi konkurentsiõiguse kohaldamine ei ole piisav*

TTJA leiab, et ka kolmas kriteerium on täidetud¹⁴.

Eespool öeldut arvesse võttes leiab TTJA, et sektoripõhise reguleerimise jätkamine lairibaühendusele keskse juurdepääsu hulgiturul on õigustatud.

2.3. Märkimisväärse turujõu väljaselgitamine

TTJA leiab, et Telial on märkimisväärne turujõud nii turul 1/2020 kui ka turul 3b/2014. Selline järeldus põhineb eeskätt järgmistel asjaoludel: lairibaühenduse jaeturu turuosade ning mõlema hulgituru analüüs, kontroll ulatusliku ja raskelt dubleeritava taristu üle, vertikaalne integratsioon, tugevad turule sisenemise tõkked ja tasakaalustava ostujõu puudumine.

Kuigi 2020. aasta kohta andmeid ei ole, on Telia jaemüügi turuosa (lõppkasutajate arv) olnud alates viimasest turuülevaatest 2017. aastal suhteliselt stabiilne (ligikaudu ■■■). Suurimad konkurendid Elisa Teleteenused ja STV on võtnud eriti suuremates linnades

¹³ Näiteks kuulub Teliale ■■■ aktiivsetest kliendiliinidest, mis võimaldavad pakkuda lairibaühenduseid, ja ■■■ ehitatud kaablikanalisisatsioonist, mille kaudu saab pakkuda lairibaühendusele juurdepääsu hulgiteenuseid.

¹⁴ TTJA märgib, et kuigi kõik turu määratlusega hõlmatud püsivõrke kontrollivad operaatorid võiksid pakkuda teenuseid lairibaühendusele juurdepääsu hulgiturul, pakuvad neid teenuseid tegelikult ainult kaks operaatorit: Telia ja Elisa. Valdavalt pakub hulgiteenuseid Telia ■■■.

kasutusele koaksiaalkaabli- ja valguskaablivõrke ning ka nende turuosad (vastavalt [redacted] ja [redacted]) on olnud aastatel 2017–2019 suhteliselt stabiilsed. Tulude poolest oli Telia turuosa 2018. aastal [redacted] (värskemad andmed ei ole kättesaadavad).

Hulgiturgude kohta märgib TTJA, et Telia turuosa keskse juurdepääsu turul on [redacted] ja kohaliku juurdepääsu turul [redacted] (ühenduste arvu põhjal). Samas on hulgiturud (v.a iseenda varustamine) TTJA esitatud teabe kohaselt väga piiratud ulatusega ning nii reguleeritud kui ka kaubanduslikke hulgipakkumisi võetakse vastu väga vähe¹⁵.

Ulatusliku ja raskesti dubleeritava taristu kontrollimise kohta ütleb TTJA eeskätt seda, et Teliale kuulub suurim võrgutaristu ning valdav osa kättesaadavast kaablikanalisisatsiooni läbilaskevõimest. Eeskätt märgib TTJA, et Teliale kuulub [redacted] aktiivsetest kliendiliinidest, mis võimaldavad pakkuda lairibateenuseid, ja [redacted] ehitatud kaablikanalisisatsioonist, mille kaudu saab pakkuda lairibaühendusele juurdepääsu hulgitreenuseid.

2.4. Reguleerivad parandusmeetmed

TTJA teeb ettepaneku kehtestada Telia suhtes järgmised kohustused:

- Juurdepääsu kohustused: kohaliku juurdepääsu hulgiturul kohustus tagada passiivne juurdepääs oma vaskpaar- ja kiudoptilistele võrkudele ning nendega seotud vahenditele, eelkõige Telia kaablikanalisisatsioonile kogu Eesti territooriumil; keskse juurdepääsu hulgiturul kohustus pakkuda aktiivset ja virtuaalset juurdepääsu oma vaskpaar- ja kiudoptilistele võrkudele.

Seoses kaablikanalisisatsioonile juurdepääsuga on TTJA tuvastanud konkurentsiprobleeme, mis võiksid piirata selle parandusmeetme tulemuslikkust, ning kaalunud, kas peaks Teliale kehtestatud kohustusi selles aspektis muutma. Eeskätt teeb TTJA ettepaneku kehtestada Teliale kohustus remontida alternatiivsete operaatorite taotlusel kaablikanalisisatsiooni ning jaotada remondikulud kaablikanalisisatsiooni juurdepääsu tavapärastele igakuistele tasudele. Lisaks kaalus TTJA võimalust kehtestada Teliale kohustus pakkuda juurdepääsu kaablikanalisisatsiooni digitaalsele andmebaasile, et alternatiivsetel operaatoritel oleks juurdepääs täpsele teabele kaablikanalisisatsiooni olemasolu ja kättesaadavuse kohta. Avaliku konsultatsiooni käigus oli Telia selle kohustuse vastu ning väitis eeskätt, et tema digitaalne andmebaas ei ole täielik ja sisaldab ärisaladusi. Selle tulemusena märgib TTJA kavandatud meetmes, et kuigi ta peab sellist kohustust mõistlikuks ja tehniliselt teostatavaks, on vaja täiendavalt analüüsida, kuidas saab sellist kohustust rakendada ilma, et see kahjustaks Telia ärisaladusi. Selle kohta tehakse eraldi otsus.

Teatatud kavandatud meetmega pikendatakse iga kättesaadava lairibaühenduse lõpetamise või tehniliste tingimuste muutmise korral kehtivat etteteatamistähtaega kuult kuult kaheksale kuule, seda ka juhul, kui vaskpaarliinide eraldamine lõpetatakse vektorduse või G.fast tehnoloogia kasutuselevõtu tõttu. TTJA selgitab

¹⁵ Andmetest, mille TTJA esitas vastuseks teabenõudele, ilmneb, et turul 3b/2014 pakuti (vaskpaarliinide kaudu) 2020. aastal vähem kui 166 bitivõõrühendust ning neist [redacted] pakkujaks oli Telia. Turul 1/2020 on eraldatud vaskpaarliinide arv viimase viie aasta jooksul oluliselt kahanenud (kui 2015. aastal oli neid liine 3570, siis 2020. aastal vaid 25). 2020. aastal pakutud 25 eraldatud liinist [redacted] pakkuja oli Telia ja [redacted] pakkuja Elisa. Telia pakkus hulgiturul ainult [redacted] kiudoptilist liini.

kavandatud meetmes, et kuue kuu pikkune etteteatamisaeg ei ole piisav, et juurdepääsu taotleja saaks pakkuda jaeklientidele teenuseid mõne muu reguleeritud sisendi põhjal.

Mis puudutab Telia poolt oma valguskaablivõrgule pakutavat aktiivset juurdepääsu, siis TTJA selgitab 3b/2014 turu kohta toimunud avalikku konsultatsiooni käsitlevas analüüsis ja teabenõudele saadetud vastustes, et tema arvates ei ole hoonesisene kaabeldus avaliku sidevõrgu osa¹⁶ ning seega ei kehti selle suhtes juurdepääsukohustus vastavalt teatatud kavandatud meetmele. See tähendab, et juurdepääsu taotlejad peaksid jõudma kokkuleppele hoonesiseste kaablite omanikuga (paljudel juhtudel on seehoone omanik) või paigaldama oma kaablid. TTJA märgib sedagi, et seni ei ole ta teinud otsuseid hoonesiseste kaablite jagamise kohustuse kehtestamiseks, lähtudes raamdirektiivi artikli 12 lõikest 3, sest selle kohta ei ole esitatud ametlikku taotlust, kuid nad on valmis kohaldama juurdepääsu taotleja taotluse korral artikli 61 lõiget 3, kui see säte Eesti seadusse üle võetakse.

- Läbipaistvuskohustus
- Mittediskrimineerimiskohustus

See kohustus tagab eelkõige selle, et ettevõtja kohaldab samaväärsete teenuste pakujate suhtes samasuguste asjaolude korral samaväärseid tingimusi ja osutab teistele teenuseid ja teavet samadel tingimustel ja samasuguse kvaliteediga nagu enda või oma tütarettevõtjate või partnerite teenuste puhul.

- Hinnakontrolli ja kuluarvestuse kohustused

TTJA teeb ettepaneku jätkata TD HC FDC kuluarvestusmeetodil põhinevate kulupõhiste hindade kasutamist nii vaskpaaride kui ka valguskaabli puhul. TTJA peab seda lähenemisviisi Eesti turu jaoks kõige sobivamaks, sest sedasi on märkimisväärse turujõuga operaatori tõhusad kulud kaetud ning Telial on motivatsioon investeerida uutesse ülikiiretesse lairibavõrkudesse; ühtlasi on sellise lähenemisviisi rakendamine riigi reguleeriva asutuse ja märkimisväärse turujõuga operaatori jaoks kulutõhus.

Turgu 1/2020 käsitleva analüüsi üle toimunud avaliku konsultatsiooni käigus väljendas riigi konkurentsiasutus reservatsioone TTJA kehtestatud hinnakontrollikohustuse mõjususe suhtes, sest märkimisväärse turujõuga ettevõtja kantud kulud ei olnud üksikasjalikult kontrollitud. Lisaks sellele väljendas üks alternatiivne operaator turgu 3b/2014 käsitleva analüüsi üle toimunud avaliku konsultatsiooni käigus muret seoses võimaliku surve olemasoluga Telia aktiivsete hulgitteenuste hindade ja jaepakkumiste hindade vahel.

TTJA sõnul tagavad kavandatud hinnakontrolli kohustused, et alternatiivne operaator, kes on sama tõhus kui Telia, suudab jaeturul konkureerida. Samas märgib TTJA turu 3b/2014 kohta toimunud avalikku konsultatsiooni käsitlevas analüüsis ja teabenõudele saadetud vastustes, et kui Telia on jaeturul valitseva konkurentsisureve tõttu sunnitud langetama oma jaehinnad (hulgi- ja jae-) kulude lähedale või neist madalamale, ei peaks märkimisväärse turujõuga ettevõtja olema

¹⁶ TTJA märgib, et võrgu lõpp-punkt asub tavaliselt korterelamu tehnoruumis või eraomandi piiril.

kohustatud tagama hulgi- ja jaehindade vahelist mõistlikku marginaali, sest vastasel juhul tähendaks see, et ta peab pakkuma hulgiteenuseid kahjumlikult.

3. HINDAMINE

Pärast teatise ja TTJA esitatud lisateabe läbivaatamist leiab komisjon, et kavandatud meetmed, mis käsitlevad mõlemat lairiba juurdepääsu hulgiturgu Eestis, kuuluvad seadustiku artikli 32 lõike 4 kohaldamisalasse. Komisjonil on sügavaid kahtlusi, kas TTJA kavandatud meetmed sobivad kokku ELi õigusega, ning komisjon arvab, et need loovad takistusi siseturul.

Seadustiku artikli 32 lõike 4 põhised sügavad kahtlused seoses asjaomase turu määratlusega

Puuduvad piisavad tõendid, mis toetaksid asjaomaste tooteturude määratlust

Turuanalüüsi tegemisel peavad riigi reguleerivad asutused tuginema oma hinnangus asendatavuse analüüsile ja hindama asjaomast turgu tuleviku seisukohalt järgmisel läbivaatamisperioodil¹⁷. Seadustiku artikli 67 lõikega 5 pikendati läbivaatamisperioodi maksimumkestust kolmelt aastalt viie aastani.

TTJA leiab, et kohaliku juurdepääsu hulgituru moodustab passiivne juurdepääs vaskpaar- ja kiudoptilistele liinidele, kuid keskse juurdepääsu hulgiturul lisanduvad neile veel aktiivne ja virtuaalne juurdepääs samadele võrkudele.

Komisjon märgib, et alternatiivsed operaatorid kasutavad juba praegu vaskpaarliinide eraldamise võimalust väga vähe. Lisaks märgib TTJA, et Telia on alustanud oma vaskpaarvõrgu ulatuslikku uuendamist, rakendades vektordus- ja G.fast- tehnoloogiat, mis peaks turuanalüüsi tegemise ajal puudutama 80–85% tema vaskpaarvõrgust. Kuna vaskpaarliine ei saa uuendatud võrgu osas enam eraldada, märgib riigi reguleeriv asutus, et kõnealused vaskpaarliinid ei ole vektordustehnoloogia kasutamise korral enam asjaomase tooteturu osa. TTJA tunnistab esialgses turuanalüüsis, et ulatuslik üleminek vektordustehnoloogiale võib asjaomase turu olukorda põhjalikult muuta ja põhjustada olukorra, kus kõnealust turgu ei reguleerita.

Sellela seoses kahtleb komisjon, kas kohaliku juurdepääsu hulgituruga seotud tooteturu määratlusse lisatud passiivne juurdepääs vaskpaarvõrgule on TTJA poolt piisavalt põhjendatud, arvestades praegust olukorda (väga vähene kasutamine), rääkimata tulevikuperspektiividest.

Lisaks leiab TTJA, et juhul, kui vaskpaarliinide eraldamine vektordustehnoloogia kasutamise tõttu järk-järgult lõpetatakse, võivad passiivne juurdepääs kiudoptilistele ühendustele, kaablikanalisatsioonile või bitivooteenustele olla sobiv asendus vaskpaari kaudu pakutavale juurdepääsule. Turgu 3b/2014 käsitleva kavandatud meetme kohaselt võivad juurdepääsu taotlejad taotleda ka virtuaalse kohaliku juurdepääsu (VULA) toodete pakkumist, kuid TTJA märgib teabenõudele esitatud vastuses, et ükski juurdepääsu taotleja ei ole sellise toote vastu huvi üles näidanud ja et selle omadused ei ole määratletud.

¹⁷ Suunised turuanalüüsi ja märkimisväärse turujõu hindamise kohta vastavalt ELi elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste reguleerivale raamistikule (2018/C 159/01), punkt 14.

Sellea seoses märgib komisjon, et TTJA ei ole oma teatatud meetmetes analüüsinud turu 1/2020 passiivse juurdepääsu hulgitoodete ning turu 3b/2014 aktiivse ja virtuaalse juurdepääsu hulgitoodete vahelist asendatavust. TTJA ei ole analüüsinud sellise asendatavuse võimalikkust ei praegustes oludes ega ka tuleviku seisukohalt. Lisaks märgib komisjon, et hoolimata TTJA vastustest teabenõudele ei ole turu 1/2020 jaoks kavandatud teatatud meetme puhul selge, kas juurdepääs kaablikanaliseerimisele on osa asjaomastest tooteturgudest.

Komisjon rõhutab, et asjaomaste tooteturgude piiritlemiseks kooskõlas konkurentsioigusega peaks TTJA analüüsima kõnealust asendatavust ja hindama muu hulgas alternatiivsete operaatorite valmisolekut ja suutlikkust ühelt hulgitootelt teisele üle minna. Kõnealuse analüüsi tulemusel võib olla vajalik mõlema teatatud turu piiristus läbi vaadata (nt määratleda ühtne lairibaühenduse turg, kus kõiki juurdepääsutooteid käsitatakse nõudluse seisukohast asendustoodetena ja/või määratleda füüsilisele taristule juurdepääsu turg ainsa kitsaskohana, mis võib mõnes piirkonnas esineda). See mõjutaks kindlasti regulatiivset tulemust.

Puuduvad piisavad tõendid, mis toetaksid siseriikliku geograafilise turu määratlust

Vastavalt seadustiku artikli 64 lõikele 3 peavad riigi reguleerivad asutused määratlema riigi territooriumil paiknevad asjaomased geograafilised turud, võttes muu hulgas arvesse taristualast konkurentsi nendes piirkondades kooskõlas konkurentsioiguse põhimõtetega.

Komisjoni suunistes turuanalüüsi ja märkimisväärse turujõu hindamise kohta¹⁸ (edaspidi „märkimisväärse turujõu suunised“) on märgitud, et asjaomane geograafiline turg hõlmab piirkonda, i) kus asjaomased ettevõtjad osalevad asjaomaste toodete või teenuste pakumises ja nõudluses (vastavalt tooteturu määratlusele), ii) kus konkurentsitingimused on sarnased või piisavalt homogeenised ning iii) mida saab eristada naaberladest, kus valitsevad konkurentsitingimused on märkimisväärselt erinevad või heterogeensed.

2020. aasta asjaomaseid turge käsitleva soovitusel kohaselt peaksid riikide reguleerivad asutused asjaomaste turgude määratlemisel vastavalt seadustiku artikli 64 lõikele 3 kindlaks tegema geograafilised piirkonnad, kus konkurentsitingimused on piisavalt ühetaolised ning mis erinevad naaberpiirkondadest, kus konkurentsitingimused on väga erinevad, võttes eelkõige arvesse seda, kas võimalik märkimisväärse turujõuga ettevõtja tegutseb ühetaoliselt terves oma võrgupiirkonnas ning kas konkurentsitingimuste suurte erinevuste tõttu on tema tegevus mõnes piirkonnas piiratud, teistes aga mitte¹⁹.

Lisaks märgitakse asjaomaseid turge käsitlevas soovitusel, et geograafilise turu kindlaksmääramisel peaksid riikide reguleerivad asutused esmalt määratlema geograafilise põhiüksuse, mis võetakse konkurentsitingimuste analüüsi aluseks. Sellele analüüsile tuginedes peaksid riikide reguleerivad asutused kehtestama geograafiliste turgude ulatuse esmase määratluse, liites kokku sarnaste konkurentsitingimustega üksused. Riikide reguleerivad asutused peaksid hindama konkurentsitingimusi tuleviku seisukohalt, jälgides struktuurilisi ja tegevusega seotud näitajaid ning võttes vastavalt

¹⁸ Suunised turuanalüüsi ja märkimisväärse turujõu hindamise kohta vastavalt ELi elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste reguleerivale raamistikule (märkimisväärse turujõu suunised), ELT C 159/1, 7.5.2018).

¹⁹ Soovitusel põhjendus 35.

seadustiku artikli 64 lõikele 3 arvesse eelkõige taristualase konkurentsi osakaalu. Sellised näitajad võivad olla muu hulgas võrgujalajalg, konkureerivate võrkude arv, nende vastavad turuosad, turuosade arengusuunad, kohalik või üldine hinnakäitumine, nõudluse omadused ning teenuseosutaja vahetused ja teenuslepingu lõpetamised. Selle tulemusel saadud geograafiliste turgude määratlust tuleks võrrelda nõudluse ja pakkumise asendatavuse analüüsiga. Turu määramise etapis tuleks arvesse võtta, et tulevikus võivad konkurentsitingimused oluliselt muutuda. Konkurentsitingimuste vähem oluliste ja vähem püsivate erinevuste puhul võib parandusmeetmed osadeks jaotada, sh parandusmeetmeid perioodiliselt või täpsustavalt kohandada, sealjuures reguleerimise prognoositavust kahjustamata²⁰.

TTJA teeb mõlemas teatatud turuanalüüsis ettepaneku jätta turult välja kaks omavalitsust (Narva ja Kohtla-Järve) ning määratleda ühtne geograafiline hulgiturg, mis hõlmab Eesti ülejäänud territooriumi.

Komisjon märgib siiski, et teatatud kavandatud meetmes näib geograafilise turu määramine põhinevat peamiselt jaeturu turuosade analüüsil. Eelkõige näib TTJA olevat jõudnud järeldusele, et konkurentsitingimused on homogeenised, tuginedes üksnes asjaolule, et Telia turuosa jaeturul on üle 40% riigi kõigis piirkondades (välja arvatud kahes väljajäetud omavalitsuses).

TTJA esitatud teabe põhjal täheldab komisjon, et Telia turuosa jaeturul erineb suuremates linnades (Tallinn, Pärnu, Tartu), kus Telia turuosa (lairibateenuste klientide arvu alusel) oli 2018. aastal [redacted], märkimisväärselt turuosast ülejäänud riigis, kus see on ligikaudu [redacted]²¹. Erinevused näivad olevat eriti suured pealinnas Tallinnas. Selles piirkonnas on Telia turuosa jaeturul ligikaudu [redacted] ja kaks alternatiivset operaatorit on oma turuosa [redacted] Olukorras, kus reguleeritud toodete kasutusmäär (võimalikuks erandiks on juurdepääs kaablikanalisatsioonile) on väga madal ja väheneb, osutab alternatiivsete operaatorite tugev turupositsioon Eesti suurimas linnas arenenud taristualasele konkurentsile.

Võttes arvesse neid asjaolusid, mis näitavad olulisi erinevusi taristualases konkurentsis, leiab komisjon, et TTJA ei ole piisavalt põhjendanud oma järeldust, et turud on siseriiklikud (v.a kaks omavalitsust), ning et praeguses etapis ei saa kättesaadavat teavet arvesse võttes välistada, et Eestis on mitu geograafilist turgu.

Võttes arvesse eelkõige Tallinna piirkonna tugevaid piirkondlikke konkurente, kes on kasutusele võtnud oma koaksiaal- ja kiudoptilised võrgud, leiab komisjon, et TTJA peaks esitama üksikasjalikumaid andmeid, et analüüsida võimalikke erinevusi riigi eri piirkondade taristualases konkurentsis, sealhulgas võimalikke erinevusi linnade ja maapiirkondade ning sisemaa ja saarte vahel²².

²⁰ Soovituse põhjendused 38 ja 39. Vt ka komisjoni talituste töödokument, suunised turuanalüüsi ja märkimisväärse turujõu hindamise kohta vastavalt ELI elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste reguleerivale raamistikule (C(2018) 2374 final).

²¹ Esialgse turuanalüüsi tabel 9 turu 3b/2014 kohta. 2018. aastal oli kahe suurima konkurenti turuosa suuremates linnades vastavalt [redacted] ja [redacted] ning ülejäänud Eesti territooriumil [redacted] ja [redacted].

²² Sellega seoses märgib TTJA vastuses teabenõudele, et väikesaartel osutatakse lairibateenuseid traadita püsühenduse kaudu.

Menetluse praeguses etapis ja olemasoleva teabe põhjal on komisjonil seega sügavaid kahtlusi, kas kavandatud meede, mille kohaselt on kohaliku ja keskse juurdepääsu hulgiturg siseriiklik geograafiline turg²³, on kooskõlas seadustiku artikli 3 lõikes 2 sätestatud eesmärkidega, eelkõige kas see aitab kaasa siseturu arengule, st toetab konkurentsi elektroonilise side võrkude ja nendega seotud vahendite pakkumisel, sh tõhusat taristualast konkurentsi, ning elektroonilise side teenuste ja seotud teenuste pakkumisel.

Puuduvad piisavad tõendid selle kohta, et teatatud keskse juurdepääsu hulgiturg õigustab regulatiivse kohustuse kehtestamist

Arvestades eelkõige seda, et geograafilise turu analüüs ei ole piisav, leiab komisjon, et TTJA ei ole esitanud piisavaid tõendeid selle kohta, et kolme kriteeriumi test on läbitud kogu Eesti territooriumil.

Esimese kriteeriumi puhul (tugevad ja püsivad turule sisenemise tõkked) peab TTJA uurima, kas tootmisharus on olnud turule sisenemiseid ja kas turule sisenemine on olnud või võib tulevikus olla piisavalt kiire ja püsiv, et piirata turujõudu. Komisjon märgib, et vähemalt Tallinnas tegutsevad kaks alternatiivset operaatorit, kes ühiselt kontrollivad rohkem kui [redacted] jaeturust, ning nad osutavad teenuseid peamiselt (kui mitte isegi ainult) ise tarnides. Seetõttu näib, et TTJA väited tugevate turule sisenemise tõkete ja Telia võrgu dubleerimise võimaluse puudumise kohta ei ole vähemalt piirkondlikul tasandil piisavalt põhjendatud.

Seoses teise kriteeriumiga, st tõhusa konkurentsi saavutamine, rõhutab komisjon, et liikumiseks tõhusa konkurentsi suunas ei ole tingimata vaja jõulisemat turu hõivamist või uut turule sisenejat. Nagu eespool märgitud, näib alternatiivsete operaatorite tegevus turul osutavat sellele, et sisenemistõkkeid on võimalik ületada ning et alternatiivsetel operaatoritel on isegi olnud võimalik hõivata märkimisväärne turuosade, muutes turu vähemalt suurimas linnas dünaamilisemaks.

Ainuüksi asjaolu, et Telia turuosade üldturust on üle [redacted] ja Tallinna piirkonnas üle [redacted], osutab üksnes tõenäolisele turu valitsevale seisundile, kuid ei näita isenesest, et turg ei ole praegu konkurentsivõimeline ja et turudünaamika ei oleks turu läbivaatamise perioodil muutunud.

Lisaks leiab komisjon kolmanda kriteeriumi kohta, et TTJA ei ole esitanud ühtegi asjaomast tõendit, mis toetaks järeldust, et ainuüksi konkurentsivõime kohaldamisest ei piisa tuvastatud turutõrgete asjakohaseks kõrvaldamiseks.

Puuduvad piisavad tõendid, mis toetaksid määratletud turul märkimisväärse turujõu olemasolu

Kavandatud meetmes esitatud märkimisväärse turujõu olemasolu järeldus põhineb peamiselt Telia turuosade üldjoontes määratletud keskse ja kohaliku juurdepääsu turgudel. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt eeldatakse 50% ületavate turuosade puhul turgu valitsevat seisundit, kui puuduvad vastupidised tõendid. Kooskõlas märkimisväärse

²³ Välja arvatud Narva ja Kohtla-Järve.

turujõu suunistega²⁴ tuleks turuosi siiski tõlgendada asjaomaseid turutingimusi ning eelkõige turudünaamikat ja toodete diferentseerituse ulatust arvestades²⁵.

Isegi suure turuosaga ettevõtja ei pruugi suuta tegutseda suures ulatuses sõltumatult klientidest, kellel on piisav läbirääkimisvõim. Lisaks võib asjaolu, et turul tugeva positsiooniga ettevõtja seisab silmitsi suureneva taristualase konkurentsiga, osutada sellele, et turg muutub aja jooksul konkurentsivõimeliseks. Turuosa märkimisväärne kõikumine aja jooksul võib viidata turujõu puudumisele asjaomasel turul. Kui uus turule siseneja suudab oma turuosa kiiresti suurendada, võib see kajastada ka seda, et asjaomane turg on konkurentsivõimelisem ning sisenemistõkked suudetakse mõistliku aja jooksul ületada.

Komisjon järeltab eelkõige geograafilise turu analüüsi ebapiisavust ja riigis tõenäoliselt erinevate konkurentsitingimuste olemasolu arvesse võttes, et TTJA ei ole esitanud piisavaid tõendeid selle kohta, et Telial on märkimisväärne turujõud TTJA määratletud kohaliku juurdepääsu ja keskse juurdepääsu hulgiturgudel (ehk siseriiklikul turul, kust on välja arvatud kaks linna).

Esiteks, nagu eespool märgitud, osutab TTJA esitatud teave sellele, et taristualane konkurents on suhteliselt arenenud, vähemalt mõnes linnapiirkonnas. Vastuseks teabenõudele märkis TTJA, et 75% Eesti kodumajapidamistest on vähemalt kahe püsivõrgu alas ning 50–55% kolme või enama püsivõrgu alas. Kuigi TTJA ei ole esitanud üksikasjalikumaid andmeid, näib, nagu eespool märgitud, et eelkõige Tallinna piirkonnas on konkurendid suutnud jaeturul hõivata suhteliselt suure ja stabiilse turuosa. Selline turuosade struktuur olukorras, kus alternatiivsed operaatorid ei toetu Telia taristule või toetuvad sellele väga piiratud määral, osutab sellele, et taristu on majanduslikult võimalik dubleerida vähemalt nendes piirkondades, kus lairibateenuste järele on piisav nõudlus (st Eesti suurimas linnas).

Lisaks leiab TTJA, et järelalus märkimisväärse turujõu olemasolu kohta nii kohaliku juurdepääsu kui ka keskse juurdepääsu hulgiturul on põhjendatud Telia väga suure turuosaga nendel hulgiturgudel. Võttes aga arvesse hulgituru väga piiratud mahtu ja selle kiiret vähenemist, leiab komisjon, et neid turuosi tuleks analüüsida ettevaatlikult. Eelkõige märgib TTJA, et 2019. aasta keskpaiga andmete põhjal oli Telia turuosa kohaliku juurdepääsu hulgiturul [redacted] (liinide arvu poolest). Siiski ilmneb, et 2020. aastal pakuti Eesti hulgiturul ainult 25 eraldatud vaskpaarliini, millest [redacted] pakkus Telia ja [redacted] Elisa. Peale selle on juurdepääs Telia kiudoptilisele võrgule praegu äärmiselt piiratud ([redacted] liini 2020. aastal). Eesti senine konkurentsiolukord, mis ei sõltunud kohaliku ja keskse juurdepääsu hulgiturust, seab kahtluse alla järelaluse, et Telial on märkimisväärne turujõud.

Praeguses etapis kättesaadava teabe põhjal ei välista komisjon, et kaablikanaliseerimisele juurdepääsu kasutamine on muudest reguleeritud toodetest olulisem. Kui TTJA leiab siiski, et juurdepääs kaablikanaliseerimisele kujutab endast alternatiivsete võrkude olemasolu ja edasise arendamise jaoks konkurentsi poolest kitsaskohta, juhivad komisjon

²⁴ Vt komisjoni suunised turuanalüüsi ja märkimisväärse turujõu hindamise kohta vastavalt ELi elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste reguleerivale raamistikule (märkimisväärse turujõu suunised), ELT C 159/1, 7.5.2018, punkt 55, ja selles esitatud täiendavad viited.

²⁵ Samas, punkt 54.

tähelepanu sellele, et TTJA peaks kaaluma võimalust määratleda ja analüüsida eraldiseisvat tsiviilehituse taristule juurdepääsu turgu.

Lõpuks täheldab komisjon, et TTJA sõnul ei oleks asjakohane kehtestada Telia suhtes majandusliku jäljendatavuse testi või jaehinnast lahutatavat hinnakontrolli kohustust. TTJA märgib eelkõige, et kui konkurendid langetaksid oma jaehindu alla Telia jaehindade, oleks Telia sunnitud omakorda oma jaehinda alandama ega suudaks seega tagada mõistlikku marginaali hulgi- ja jaehindade vahel. See võib tähendada, et ta peab hulgiteenuste osutamisel kahju kandma. Kui TTJA arvates on reaalne võimalus, et Telia võib olla sunnitud selliste alternatiivsete operaatorite konkurentsipurve all, kes on kasutusele võtnud oma taristu, langetama oma jaehindu ja osutama hulgiteenuseid kahjumiga, võib see seada kahtluse alla järelduse, et Telia suudab tegutseda oma konkurentidest ja klientidest sõltumatult.

Seda arvesse võttes leiab komisjon, et TTJA ei ole praeguses etapis esitanud piisavaid tõendeid selle kohta, et Telia oleks eelkõige Tallinna piirkonnas võimeline tegutsema sõltumatult oma konkurentidest ja klientidest.

Järeldus

Komisjonil on sügavaid kahtlusi, kas teatatud kavandatud meetmed sobivad kokku liidu õigusega, eelkõige seadustiku artikli 3 eesmärkidega, ning leiab, et need meetmed loovad takistusi siseturul.

4. MÄRKUSED

Ilma et see piiraks eespool kirjeldatud sügavaid kahtlusi, on komisjon teatise ja TTJA esitatud lisateabe läbi vaadanud ning tal on TTJA kavandatud regulatiivsete meetmete kohta järgmised märkused.

Juurdepääsu- ja hinnakontrollikohustused

Komisjon märgib, et teatatud kavandatud meetmetes teeb TTJA ettepaneku jätta Telia suhtes kehtima kohustus tagada passiivne, virtuaalne ja aktiivne juurdepääs tema vaskpaar- ja kiudoptilistele võrkudele, hoolimata nende toodete väga väikesest ja vähenevast kasutusest.

Kui TTJA määratleb üksikasjaliku analüüsi põhjal geograafilise(d) turu(d) ja järeldab, et ühel operaatoril on asjaomasel turul (asjaomastel turgudel) märkimisväärne turujõud, leiab komisjon, et oluline oleks tagada nii reguleeritud sideettevõtja suhtes kehtestatavate parandusmeetmete proportsionaalsus kui ka tõhusus, tuginedes turuanalüüsis tuvastatud konkurentsiprobleemidele.

Komisjon võtab teadmiseks TTJA meetmed, mida kavandatakse selleks, et täpsustada Telia kohustust seoses kaablikanalisisatsioonile juurdepääsuga. Komisjon leiab, et valdkondades, kus turgu valitseval ettevõtjal leitakse olevat märkimisväärne turujõud, võib tõhusa, mittediskrimineeriva ja läbipaistva juurdepääsu tagamine kõnealustele rajatistele mängida olulist rolli taristualase konkurentsi edasisel arendamisel Eestis. See

hõlmab märkimisväärse turujõuga ettevõtja kohustust jagada kogu vajalikku teavet taristu omaduste kohta²⁶.

Seoses hinnakontrolli kohustustega teeb TTJA ettepaneku jätta Telia suhtes kehtima kohustus tagada juurdepääs oma võrgule, võttes aluseks TD HC FDC meetodi, mille on välja töötanud TTJA.

Kooskõlas eelmises turuanalüüsis esitatud märkustega leiab komisjon, et TD HC FDC meetodi kasutamisel võib olla negatiivne mõju, eelkõige seoses konkurentsi edendamise ja väga suure läbilaskevõimega võrkude kasutuselevõtuga²⁷. Peale selle kordab komisjon oma märkust, et TTJA peaks kaaluma kiudoptikahindade paindlikumat reguleerimist (konkurentsivabades) piirkondades, kus Telia seisab silmitsi tõendatava jaehinnapiiranguga, mida põhjustavad operaatorid, kes on kasutusele võtnud oma võrgud. Kooskõlas soovitusel mittediskrimineerimise ja kuluarvestuse meetodi kohta tagaks selline lähenemine majandusliku jälgendatavuse testi abil olukorra, kus tõhusa juurdepääsu taotlejad ei jäeta turult välja, ning võiks tõenäoliselt parandada Eesti suhteliselt vähest ülikiiret lairibaühenduse kasutamist kodumajapidamistes.

Juurdepääsu puudumine hoonesisestele kaablitele

Seoses Telia pakutava aktiivse juurdepääsuga tema kiudoptilisele võrgule leiab komisjon, et asjaolu, et kõnealusel operaatoril puudub kohustus pakkuda juurdepääsu hoonesisestele kaablitele, sealhulgas juhtudel, kui see võrgusegment on olemas ja seda haldab Telia, võib tõsiselt kahjustada juurdepääsukohustuse tõhusust. Seetõttu palub komisjon TTJA-l tagada, et juurdepääsu taotlejad saaksid hõlpsalt juurdepääsu võrgu sellele segmendile kas märkimisväärse turujõuga ettevõtjale kehtestatud kohustuste raames või sümmeetriliste sätete kohaldamise kaudu (artikli 61 lõige 3, varem raamdirektiivi artikli 12 lõige 3).

Komisjon märgib, et vastavalt seadustiku artikli 32 lõikele 4 ei võeta teatatud kavandatud meetmeid, mis käsitlevad kindlaksmääratud asukohas pakutava kohaliku juurdepääsu hulgiturgu ja kindlaksmääratud asukohas pakutava keskse juurdepääsu hulgiturgu Eestis, vastu veel kahe kuu jooksul.

Komisjoni seisukoht kõnealuse konkreetse teatise kohta ei piira muid seisukohti, mida komisjon võib võtta seoses muude teatatud kavandatud meetmetega.

Vastavalt soovitusel 2021/554²⁸ punktile 6 avaldab komisjon käesoleva dokumendi oma veebisaidil. Kui TTJA leiab, et kooskõlas ärisaladusi käsitlevate liidu ja riiklike

²⁶ Sellega seoses juhib komisjon tähelepanu järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrke käsitleva soovitusel II lisale, milles on esitatud üksikasjalikud juhised teabe ja vahendite kohta, mis tuleks anda juurdepääsu taotlejatele, et tagada tulemuslik ja mittediskrimineeriv juurdepääs tsiviilehituse taristule.

²⁷ Komisjon täheldab, et kahe turuanalüüsi kohta esitatud märkustes suhtus riiklik konkurentsiamet pooldavalt TTJA pakutud mõningatesse parandustesse, mis puudutavad riigi reguleeriva asutuse rolli hinnakontrolli kohustuse rakendamisel, kuid väljendas kahtlusi TTJA kehtestatud hinnakontrolli mõjususe suhtes, kuna märkimisväärse turujõuga ettevõtja kulusid ei ole üksikasjalikult kontrollitud. Eesti konkurentsiamet palub TTJA-l tagada süstemaatilise kontrolli Telia kantud kulude üle ning hinnasurve puudumine.

²⁸ Komisjoni 30. märtsi 2021. aasta soovitus (EL) 2021/554, milles käsitletakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/1972 (millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik) artiklis 32 sätestatud korra kohaselt esitatavate teatiste vormi, sisu, tähtaegu ja üksikasjalikkuse taset, ELT L 112, 31.3.2021, lk 5.

eeskirjadega sisaldab käesolev dokument konfidentsiaalset teavet, ning soovite selle enne avaldamist kustutada, palun teavitage sellest komisjoni²⁹ kolme tööpäeva jooksul alates dokumendi kättesaamisest³⁰. Palun põhjendage oma soovi.

Komisjon avaldab käesoleva dokumendi oma veebisaidil koos teatega, milles kutsutakse kolmandaid isikuid üles esitama sügavaid kahtlusi väljendava kirja kohta märkusi kümne tööpäeva jooksul.

Lugupidamisega

komisjoni nimel
komisjoni liige
Thierry Breton

²⁹ E-posti aadress: CNECT-markets-notifications@ec.europa.eu

³⁰ Komisjon võib üldsust hindamise tulemustest teavitada enne kõnealuse kolmepäevase ajavahemiku lõppemist.